

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Tudor Rusu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Rusu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Limburg” cu privire la încasarea retribuției muncii pentru orele suplimentare, a compensației pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare, a retribuției muncii de noapte, a plății suplimentare de întârziere și a prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Rusu Tudor, reprezentat de avocatul Radu Dubceac, s-a admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Limburg”, s-a casat hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Tudor,

(Dosarul nr. 2ra-1432/23

Nr. PIGD 2-22127939-01-2ra-14092023)

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului

Au examinat anterior cauza judecătoreii:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Serghei Dimitriu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Secrieru, V. Cotorobai, M. Anton)

23 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Tudor Rusu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni
Gheorghe Stratulat, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 29 august 2022, avocatul Radu Dubceac, acționând în numele și interesele lui Tudor Rusu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva S.R.L „Limburg” cu privire la încasarea retribuției muncii pentru orele suplimentare, a compensației pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare, a retribuției muncii de noapte, a plății suplimentare de întârziere, a prejudiciului moral.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 02 mai 2018, Tudor Rusu a fost angajat la S.R.L „Limburg” în funcția de portar, fapt care se probează prin copia ordinului cu privire la numirea în funcție din 02 mai 2018, semnat de administratorul S.R.L „Limburg” - Brega Vadim, prin copia contractului individual de muncă nr. 18 din 02 mai 2018, încheiat între Tudor Rusu în calitate de salariat și S.R.L „Limburg” reprezentată de administratorul Brega Vadim în calitate de angajator, precum și prin copia carnetului de munca a lui Tudor Rusu cu înscrierea faptului angajării reclamantului la data de 02 mai 2018 în funcția de portar la S.R.L „Limburg”. Însă, la data de 30 ianuarie 2021, societatea –pârâtă a emis ordinul cu privire la demisia reclamantului din funcția de portar.

3. A menționat reclamantul că nefiind de acord cu ordinul sus menționat, a înaintat cererea de chemare în judecată prin care a solicitat anularea ordinului cu privire la demisia din funcție din 30 ianuarie 2021, restabilirea lui Tudor Rusu în funcția deținută, ulterior această pretenție a fost înlocuită cu cererea de a încasa din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul lui Tudor Rusu a compensației suplimentare în locul restabilirii la locul de munca în mărime de 3 salarii medii lunare, încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului despăgubirea pentru întreaga perioadă de absență forțată de la munca, cheltuielile de judecată, prejudiciul moral în sumă de 10 000,00 de lei.

4. Totodată, a menționat că la data de 10 februarie 2021, s-a adresat la Inspekția Teritorială de Muncă Cimișlia cu petiția prin care a solicitat apărarea drepturilor salariale în ce privește eliberarea nelegitimă din serviciu și respectiv neachitarea de către angajator a plăților potrivit articolelor 157, 158, 159 din Codul Muncii.

5. În acest context a afirmat că în rezultatul examinării cererii de chemare în judecată, acțiunea a fost admisă parțial fiind anulat ordinul cu privire la demisia din funcție din 30 ianuarie 2021, a fost încasat din contul societății -

pârâte în beneficiul reclamantului a compensației suplimentare în locul restabilirii la locul de muncă în mărime de 3 salarii medii lunare, despăgubirea pentru întreaga perioadă de absență forțată de la munca, cheltuielile de judecată, prejudiciul moral.

6. A mai menționat că în luna martie, Inspectoratul de Stat al Muncii la informat despre faptul că, în rezultatul examinării petiției și a documentelor prezentate de către administrația S.R.L „Limburg” a stabilit că, reclamantul a activat la S.R.L „Limburg” în baza contractului de muncă din 02 mai 2018 în funcția de paznic. Angajatorul nu a dus evidența timpului de muncă prestat efectiv de reclamant, inclusiv: a) munca suplimentară, b) munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, c) munca prestată în programul de noapte, contrar prevederilor art.106 din Codul Muncii. Or, munca prestată de paznici era în schimburi, durata schimbului fiind de 24 ore, urmată de o perioadă de repaus de 3 zile.

7. La fel, s-a stabilit că angajatorul pe perioada de activitate nu a i-a calculat și nu i-a achitat reclamantului compensație pentru munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, pentru munca prestată în program de noapte și pentru munca suplimentară (supra program), contrar prevederilor art. 157 alin. (2¹), art. 158 lit. c) și art. 159 din Codul Muncii.

8. Subsecvent a indică faptul că suplimentar Inspectoratul de Stat al Muncii la informat că la data de 09 martie 2021, administratorului S.R.L „Limburg” i-a fost înmănat un proces-verbal de control cu prescripția de a calcula și a achita compensație pentru munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, pentru munca prestată în program de noapte și pentru munca suplimentară (supra program) în termen de 20 de zile calendaristice, cu informarea în scris a ITM Cimișlia.

9. În acest sens a considerat necesar de a atrage atenția asupra faptului că reclamantul nu a fost informat despre calcularea plăților sus menționate, dar cel mai important fapt este că societatea –pârâtă nu a achitat reclamantului compensație pentru munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, pentru munca prestată în program de noapte și pentru munca suplimentară (supra program) potrivit prescripției Inspectoratului de Stat al Muncii.

10. Astfel, a susține că pârâtul din momentul angajării și până la momentul eliberării din funcție a reclamantului, nu a dus evidența timpului de muncă prestat efectiv de către reclamant, nu a calculat și nu a achitat ultimului plățile pentru munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, pentru munca prestată în program de noapte și pentru munca suplimentară, ceea ce contravine prevederilor articolelor 106, 157 alin (21), 158 lit. c) și 159 din Codul Muncii.

11. În scopul soluționării litigiului pe cale extrajudiciară, la 23 februarie 2022 reclamantul a înaintat în adresa pârâtului cererea prealabilă prin care a solicitat de la ultimul: de a calcula și de a achita lui Tudor Rusu plata pentru munca prestată efectiv inclusiv pentru: a) munca suplimentară, b) munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, c) munca prestată în programul de

noapte, potrivit art. 157, art. 158, art. 159 din Codul Muncii. Totodată, de a calcula și de a achita ultimului plata suplimentară pentru fiecare zi de întârziere, în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru: a) munca suplimentară, b) munca prestată în zile de sărbătoare nelucrătoare, c) munca prestată în programul de noapte, potrivit art. 157, art. 158, art. 159 din Codul Muncii. La fel, de a plăti lui Rusu Tudor suma de 50000,00 de lei în calitate de prejudiciu moral.

12. În acest context a afirmat că până la momentul adresării în instanța de judecată cu prezenta acțiune, societatea-pârâtă nu a informat reclamantul despre rezultatul examinării cererii prelabile.

13. Drept urmare, a informat instanța de judecată că sumele pretinse spre încasare sunt în baza calculele întocmite și efectuate de către reclamant în baza articolelor 157, 158, 159, 330 alin. (2) din Codul Muncii, pentru perioada 02 mai 2018 (data angajării) – 30 ianuarie 2021 (data eliberării din funcție). Iar, pentru plățile prevăzute de art. 330 alin. (2) din Codul Muncii, vizează perioada de la 01 iunie 2018- 01 iunie 2021.

14. A mai ținut să menționeze că instanța urmează să rețină faptul că, regimul de muncă prestat efectiv de către reclamant în schimburi, durata schimbului fiind 24 de ore, urmată de o perioadă de repaus de 3 zile.

15. A mai indică că salariul de bază lunar achitat de S.R.L „Limburg” reclamantului pentru perioada 02 mai 2018-30 aprilie 2019 a constituit suma de 2610,00 de lei, pentru perioada 01 mai 2019-30 aprilie 2020 a constituit suma 2775,00 de lei, iar pentru perioada 01 mai 2020-30 ianuarie 2021 a constituit suma de 2935,00 de lei.

16. Ulterior, în cadrul ședinței de judecată din 07 decembrie 2022, avocat Dubceac Radu, acționând în interesele lui Tudor Rusu a înaintat cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat încasarea din contul pârâtului în beneficiul reclamantului retribuția muncii pentru orele suplimentare, compensația pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare, retribuția muncii de noapte în mărime de 28 746,43 de lei pentru perioada 01 septembrie 2019-31 ianuarie 2021, precum și a plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere din vina angajatorului în mărime de 80 953,00 de lei pentru perioada 01 septembrie 2019-07 decembrie 2022, a cheltuielilor de judecată în mărime de 5330,00 de lei (5 000,00 de lei pentru serviciile acordate de avocat și suma de 330,00 de lei pentru achitarea serviciilor privind eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice), precum și a prejudiciului moral în mărime de 50 000,00 de lei (f.d. 88, vol.I).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

17. Prin hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Tudor Rusu. S-a încasat din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul lui Tudor Rusu, retribuția muncii pentru orele suplimentare, compensația pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare, retribuția muncii de noapte, în mărime totală de 28

746, 43 de lei, plata suplimentară de întârziere, în mărime de 28 746, 43 de lei, precum și cheltuielile de judecată în sumă de 5 330,00 de lei, iar în total suma de 62 822, 86 de lei. S-a încasat din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 1 724,78 de lei. În rest, pretențiile reclamantului s-au respins ca neîntemeiate (f.d.95, 99/112, vol.I).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

18. La 21 decembrie 2022 Rusu Tudor, reprezentat de avocatul Radu Dubceac, a declarat apel nemotivat (f.d.98, vol.I), împotriva hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii cerinței privind încasare plății suplimentare de întârziere în mărime de 80 953,00 de lei, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral, iar, la 21 februarie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a prezentat motivarea apelului (f.d. 126/127, vol.I).

19. La 13 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.118, vol.I) S.R.L „Limburg” a declarat apel nemotivat (f.d.119, vol.I), împotriva hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea reclamantului să fie respinsă integral, iar la 20 aprilie 2023, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a prezentat motivarea apelului (f.d. 131/135, vol.I).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Rusu Tudor, reprezentat de avocatul Radu Dubceac. S-a admis apelul declarat de S.R.L „Limburg”. S-a casat hotărârea din 15 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Rusu Tudor (f.d.156; 157/169, vol.I).

21. Pentru a decide astfel, instanța de apel raportând dispozițiile normelor pertinente la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, a concluzionat că concluzia instanței de fond este neîntemeiată, iar o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de fond sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

22. În contextul pretențiilor deduse judecării, instanță de apel analizând prevederile art.45, art. 10 alin. (2) lit. h) și p), art. 101 alin.(1)-(3), art. 102 alin.(1)-(4), art. 103 alin. (1)-(3) art. 104 alin. (1)-(3), art. 109 alin.(1)-(4), art. 110 alin. (2), art.111 alin. (1/1) și (2), art. 128 alin.(1), art.135, art. 142 alin. (1) lit. b), art. 328 alin. (2) din Codul muncii, a conchis că reclamantul

pretinzând încasarea drepturilor salariale pentru orele suplimentare, pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare, pentru munca prestată pe timp de noapte, are sarcina pozitivă de a dovedi prin probe admisibile și pertinente faptul că în perioada în care pretinde încasarea acestor drepturi salariale a prestat muncă în ore suplimentare, în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare și pe timp de noapte în scopul probării întrunirii condițiilor legale pentru a beneficia de plățile respective.

23. În această ordine de idei, instanța de apel a considerat necesar de a menționa faptul că tabelele, cu indicarea orei/data/durata muncii prestate de către acesta, nu pot fi admise în calitate de probe admisibile în contextul în care sunt întocmite unilateral de reclamant și nu sunt susținute prin alte mijloace de probă.

24. La fel, instanța de apel a reținut că actele întocmite de Inspectoratul de Stat al Muncii nu susțin poziția reclamantului în condițiile în care constatările făcute de Inspectorat sunt generalizate, nu conțin date explicite referitoare la perioadele în care se pretinde că reclamantul ar fi activat peste program, în timp de noapte, în zile nelucrătoare, constatările respective nefiind axate pe un material probator suficient, raportat la relațiile de muncă existente între reclamant și pârât, motive pentru care instanța nu este îndreptățită de a reține actele invocate de reclamant ca fiind admisibile și pertinente.

25. Totodată, instanța de apel a conchis că cadrul normativ pertinent citat supra prevede că plățile salariale pretinse de reclamant pentru orele suplimentare, pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare și pentru munca prestată pe timp de noapte, determinate în cuantumul stabilit de articolele 103, 104, 109, 110 și 111 din Codul muncii, se încasează în cazul în care munca în perioadele respective este prestată suplimentar orelor de muncă curente, nefiind aplicabile în cazul în care munca în perioadele respective corespund regimului de muncă.

26. Din aceste considerente instanța de apel a apreciat răspunsul Inspectoratului de Stat al Muncii nr.R-174/21 din 11 martie 2021 și procesul-verbal de control nr. PV-ISM-2021-00225 din 09 martie 2021, întocmite de Inspectoratul de Stat al Muncii, ca fiind insuficiente pentru a proba faptul prestării de către reclamant a muncii în orele suplimentare, în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare și pe timp de noapte.

27. În continuare, instanța de apel a menționat că reieșind din considerentul că Inspectoratul de Stat al Muncii a constatat că societatea-pârâtă nu a dus evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat în parte, inclusiv, de către reclamantul Rusu Tudor în funcția de portar nu dovedește că acesta din urmă a prestat muncă suplimentară, muncă de noapte și muncă în zilele de sărbătoare nelucrătoare.

28. Subsecvent, instanța de apel a constatat că calculul întocmit de reclamant și admis de prima instanță în partea vizată este nejustificat și eronat instanța de fond l-a reținut drept probă, calculele respective fiind insuficiente,

în lipsa unor probe admisibile ce le-ar confirma, pentru a fi puse de instanță la baza unei hotărâri judecătorești și la efectuarea unui calcul matematic exact cu privire la orele pretinse de reclamant, inclusiv referitor la aserțiunile neprobate ale reclamantului privind înlocuirea altor salariați care lipseau de la locul de muncă în legătură cu concediul medical sau din alte motive, astfel fiind încălcată consecutivitatea zilelor lucrătoare indicate în înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată.

29. Or, conform art.117 alin.(1) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei, potrivit art. 118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar în corespundere cu dispozițiile art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

30. Din considerentele expuse supra, instanța de apel a conchis că sunt nefondate integral pretențiile reclamantului privind încasarea drepturilor salariale pentru orele suplimentare, pentru munca prestată în zilele de repaos și în cele de sărbătoare nelucrătoare și pentru munca prestată pe timp de noapte, acestea urmând a fi respinse integral.

31. În asemenea circumstanțe, contrar constatărilor instanței de fond, instanța de apel a apreciat ca fiind nefondată și concluzia acesteia cu privire la admiterea cerinței reclamantului cu privire la încasarea plăților suplimentare pentru fiecare zi de întârziere din vina angajatorului la suma de 28 746,43 de lei, în contextul în care constatările expuse supra denotă că reclamantul nu a prezentat în acest sens probe admisibile și pertinente, ce ar dovedit existența obligației societății-pârte de a achita sumele respective și că din vina angajatorului nu i s-a calculat plățile de retribuire.

32. Astfel, la ca, instanța de apel a concluzionat că nu pot fi reținute alegațiile apelantului Tudor Rusu precum că instanța de fond neîntemeiat a respins cerința reclamantului cu privire la obligarea intimatului de a achita prejudiciul moral în condițiile în care instanța nu a stabilit comiterea de către pârât a vreunor fapte ilicite în raport cu reclamantul, legat de obiectul prezentului proces, ce ar justifica repararea prejudiciului moral.

33. Or, prin prima art. 329 din Codul Muncii și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia adjudecarea compensației pentru prejudiciul moral este determinată de probarea faptei ilicite, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul

subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (cauzele A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009, Danev împotriva Bulgariei și Iovtchev împotriva Bulgariei), instanța de apel a constatat neîntrunirea în speță a temeiurilor legale pentru instituirea în sarcina societății - pârâte a obligației de compensare a vreunor prejudicii morale reclamantului.

34. În consecință, instanța de apel a apreciază ca fiind nefondate argumentele apelantului Tudor Rusu referitoare la pretinsa netemeinicie a hotărârii contestate și va reține argumentele enunțate în cererea de apel depusă de S.R.L „Limburg”.

35. În continuare, instanța de apel analizând prevederile art.94 alin.(1), (3) din Codul de procedură civilă, a concluzionat că în condițiile în care acțiunea a fost respinsă, cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată fiind o cerință subsecventă, la fel urmează a fi respinsă.

36. În concluzie, instanța de apel a conchis că instanța de fond la emiterea hotărârii din 15 decembrie 2022 nu a apreciat obiectiv și în detaliu toate circumstanțele cauzei constatate ce denotă necesitatea casării hotărârii emise cu respingerea acțiunii reclamantului ca fiind neîntemeiată. Or, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene și Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Mării Britanii, nr.4451/70 din 21 februarie 1975, par.34, f.d.30), cât și parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 din Codul de procedură civilă.

37. Prin urmare, reieșind din cele expuse mai sus, având în vedere că hotărârea primei instanțe este neîntemeiată, argumentele apelantului S.R.L „Limburg” sunt întemeiate, iar argumentele invocate în apelul declarat de Rusu Tudor sunt neîntemeiate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul declarat de Tudor Rusu, de a admite apelul declarat de S.R.L „Limburg”, de a casa hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea a unei noi hotărâri de respinge integrală a acțiunii reclamantului Rusu Tudor, ca fiind neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

38. La 14 septembrie 2023, Tudor Rusu, în temeiul art.432 alin.(1), lit.e) din Codul de procedură civilă, a declarat recurs împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată depusă de Tudor Rusu și dispusă încasarea din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul lui Tudor Rusu retribuția muncii pentru orele suplimentare (conform art. 157 din Codul Muncii), compensația pentru munca prestată în zilele de repaus și în cele de sărbătoare

nelucrătoare (conform art. 158 din Codul Muncii), retribuiția muncii de noapte (conform art. 159 din Codul Muncii) în mărime de 28746,43 de lei pentru perioada 01 septembrie 2019-31 ianuarie 2021. Încasarea din contul SRL „Limburg” în beneficiul lui Tudor Rusu a plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere din vina angajatorului (conform art. 330 alin. (2) din Codul Muncii) în mărime de 80953,00 de lei pentru perioada 01 septembrie 2019-07 decembrie 2022. Încasarea din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul lui Tudor Rusu cheltuielile de judecată în mărime de 5330,00 de lei (dintre care 5000,00 de lei pentru serviciile acordate de avocat și 330,00 de lei pentru achitarea serviciilor privind eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice), precum și încasarea din contul S.R.L „Limburg” în beneficiul Rusu Tudor prejudiciul moral în sumă de 50000,00 de lei.

39. În motivarea recursului a indicat motivele de fapt și de drept invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță și instanța de apel, suplimentar menționând că decizia instanței o consideră neîntemeiată și bazată pe aplicarea incorectă a circumstanțelor cauzei și pe interpretarea eronată a normelor de drept materiale și procedurale, ceea ce, în temeiul art.432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, servește drept temei de declarare a recursului.

39.1. A susținut că instanța de apel a admis spre examinare apelul depus de S.R.L „Limburg” însă nu a informat pe Rusu Tudor și reprezentantul acestuia despre faptul că S.R.L „Limburg” a depus cererea de apel împotriva hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, nu a expediat în adresa lui Rusu Tudor sau reprezentantul acestuia copia cererii de apel depuse de către SRL „Limburg”, nu a informat pe Rusu Tudor sau reprezentantul acestuia despre necesitatea prezentării referinței, ceea ce atestă că în mod direct au fost încălcate drepturile procedural a lui Rusu Tudor în calitate de intimat, or, Rusu Tudor în calitate de intimat a fost lipsit de posibilitatea de a face cunoștință cu cererea de apel și de a depune referință scrisă privind cererea de apel înaintată de S.R.L „Limburg”.

39.2. A mai susținut că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că apelantul Tudor Rusu nu a prezentat probe admisibile și pertinente care să dovedească existența obligației pârâtului de a achita retribuiția muncii pentru orele suplimentare, compensația pentru munca prestată în zilele de repaus și în cele de sărbătoare nelucrătoare și pentru retribuiția muncii de noapte, or, la caz, intimata S.R.L „Limburg” trebuia să probeze faptul că Tudor Rusu nu a prestat muncii suplimentare, muncii de noapte și muncii prestate în zilele de sărbătoare nelucrătoare, și prestată în zilele de repaos, ori intimatul trebuia să dispună de tabela de pontaj prin care se duce evidența timpului de muncă prestat efectiv de fiecare salariat inclusive de către Rusu Tudor, reieșind din prevederile art. 106 din Codul Muncii.

40. La 18 decembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei terestre, a expediat în adresa intimatului, copia recursului declarat de Tudor Rusu, împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, fapt

ce se confirmă prin scrisoarea de expediere anexată la materialele dosarului (f.d.17, vol.II).

41. S.R.L „Limburg”, deși, la 02 ianuarie 2024, a recepționat copia recursului, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.18, vol.II), aceasta nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință, prin care să-și expună opinia referitor la recursul declarat de Tudor Rusu, împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

42. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

43. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei în ședință publică la 04 mai 2023 (f.d.156, vol.I).

44. Totodată, potrivit extrasului din poșta electronică cu privire la scrisorii de expediere a actului judecătoresc din 18 iulie 2023, ora 19:21 (f.d.170, vol.I), rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale din 04 mai 2024, pentru cunoștință.

45. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul declarat de Tudor Rusu, la 14 septembrie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

46. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

47. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost depus la 14 septembrie 2023, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

48. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

49. Art. 433 alin.(1) –(2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

- (1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:
 - a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1);
 - a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5);
 - b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;
 - c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
 - d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;
 - e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței; f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin.(1) lit.e) din prezentul articol.

50. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, reglementează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (*în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la data depunerii cererii de recurs*), enunțate la pct. 48 din prezenta încheiere.

52. Verificând motivele de casare, invocate în recurs de Tudor Rusu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la 01 septembrie 2023, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de fond și instanța de apel

și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

53. Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

54. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Tudor Rusu, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

55. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

57. Cu referire la alegațiile lui Tudor Rusu, indicate în recurs, precum că aprecierea probelor de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a fost arbitrară și bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

58. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor lit.e) art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii de la 01 septembrie 2023), noțiunea de hotărâre arbitrară ori de apreciere vădit nerezonabilă a probelor urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

59. Pentru a elucida înțelesul textului „hotărâre arbitrară” din art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Balliktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea

Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

60. Totodată, potrivit art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

61. Nota informativă la Legea nr.246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „hotărâre arbitrară” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 din Codul penal)..”. Iar, în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrare sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Nota de subsol menționează următoarele în ceea ce privește cauzele civile: „Exemple de procedură civilă: Respingerea fără o motivare clară a unui recurs într-o cauză civilă și menținerea unei decizii care era în mod clar contrară circumstanțelor cauzei, chiar dacă recurentul indica expres asupra acestei contradicții (a se vedea cauza *Dulaurans v. France*, 2000, § 38); Refuzul judecătorilor, fără vreun motiv, de a anula ordinul de eliberare din funcție, care era bazat pe un raport de evaluare a performanțelor anulat anterior de aceiași judecători (cauza *Tel v. Turkey*, 2017); Anularea de către instanța de recurs a deciziei instanței de fond (prin care au fost acordate compensații prevăzute de legislația muncii) fără a explica în vreun fel acest lucru și fără a face referire la lege, care prevedea aceste compensații (cauza *Andelković v. Serbia*, 2013; *Lazarević v. Bosnia and Herzegovina*, 2020).

62. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 din Codul penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea

situații atunci când instanța de judecată adoptă o hotărâre ce contravine unei norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

63. Sub acest aspect urmează a fi reținute și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr.2 din 16 ianuarie 2025 (pct.149-150), potrivit căreia pentru a elucida înțelesul textelor contestate (inter alia ”hotărâre arbitrară”), destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Balliktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

64. Din textul recursului nu constată în mod univoc vre-un argument care ar justifica constatarea că hotărârile contestate ar fi emise contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele hotărârilor contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

65. Subsidiar, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” se referă la aprecierea probatoriului. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se bazeze pe o aprecierea eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere.

66. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

67. Cu referire la alegațiile lui Tudor Rusu indicate în recurs, precum că Curtea de Apel Chișinău a dispus examinarea cererii de apel depusă de S.R.L „Limburg” în lipsa expedierii spre cunoștință a acesteia, astfel, fiind lipsit de posibilitatea de a face cunoștință cu cererea de apel și de a depune referință scrisă privind cererea de apel înaintată de SRL „Limburg”, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le apreciază critic, din motivele ce succed.

68. Prin încheierea din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a acceptat spre examinare apelurile declarate de Rusu Tudor, reprezentat de avocatul Radu Dubceac și S.R.L „Limburg” împotriva hotărârii din 15 decembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, S-a comunicat părții intimăte despre posibilitatea prezentării referinței și a probelor, actelor și înscrisurilor suplimentare cu respectarea cerințelor art.119¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă, până la data de 26 aprilie 2023, inclusiv. S-a comunicat părții apelante despre posibilitatea prezentării probelor, actelor și înscrisurilor suplimentare cu respectarea cerințelor art.119¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă, până la data de 26 aprilie 2023, inclusiv. S-a comunicat părților, că data de 26 aprilie 2023, este un termen de decădere. S-a fixat ședința de judecată, la data de 27 aprilie 2023, ora 11:00, în incinta Curții de Apel Chișinău, sala 7 (f. d. 138 vol.I).

69. Ulterior, instanța de apel a expediat citația și cererea de apel la adresa electronică a avocatului Radu Dubceac, care acționa în interesele lui Tudor Rusu, la 25 aprilie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d.139, vol.I).

70. Totodată, actele cauzei confirmă faptul că adresa electronică a avocatului Radu Dubceac, e-mail: radudubceac1@gmail.com, a mai fost utilizată pe parcursul examinării cauzei pentru corespondența dintre instanțele judecătorești și avocatului Radu Dubceac, și anume pentru expedierea cererii de apel (f. d. 123. 124/124, vol.I).

71. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, instanța de apel și-a îndeplinit în mod corespunzător obligația de înștiințare la adresa electronică a avocatului Radu Dubceac, având în vedere că actul trimis destinatarului prin poșta electronică se consideră recepționat în ziua expedierii. Iar, din interpretarea corectă a prevederilor art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă, rezultă cert că, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

72. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție mai menționează că din conținutul proceselor - verbale al ședințelor de judecată din 27 aprilie 2023 și din 04 mai 2023, se atestă că Tudor Rusu a participat la examinarea cauzei civile în ordine de apel, iar la etapa explicațiilor participanților la proces cât și în pledoarii ultimul a solicitat admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond și emiterea în partea respinsă a unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral. Iar, referitor la cererea de apel depusă de S.R.L „Limburg” a solicitat respingerea acesteia.

73. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de Tudor Rusu nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

74. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Tudor Rusu, împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, urmează a fi apreciat ca fiind vădit neîntemeiat și considerat inadmisibil.

75. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. f), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul declarat de Tudor Rusu, împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat